

A Könyvtárostanárok Egyesületének hozzászólása

a

Az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló EMMI rendelet tervezet¹

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről hatálya kiterjed a nem nyilvános könyvtárakra is, ugyanakkor azt érzékeljük, hogy e jelentős számban és súlyban a könyvtári rendszer részét képező nem nyilvános könyvtárak és használói a hátrányba kerültek-kerülnek, mivel az ő esetekben sokszor nem egyértelműek a jogszabályok előírásai. A nem nyilvános könyvtárak között jelentős számban vannak állami fenntartásúak, mint pl. a köznevelésben működő iskolai könyvtárak többsége.

Üdvözljük azt a törekvést, hogy a könyvtárak együttműködése valóban rendszerszerű és hatékony legyen meghatározott jogkörökkel, kötelezettségekkel és feladatokkal.

Szintén támogatjuk a szabályozásnak azt a célját, „hogy a feladatellátást olyan módon egységesítse és korszerűsítse, hogy az megfelelően szolgálja az országos közgyűjtemények gyűjteményeinek minél szélesebb körű megismerését, az általuk nyújtott szolgáltatások igénybe vételét, az egyéni kompetenciák fejlesztését, emellett erősítse a kultúra támogató hatását az oktatás és kutatás különböző szintjein.”

Fontos, hogy „A nyilvános könyvtárak együttműködési kötelezettségének meghatározása a központi szolgáltatások igénybe vételére előmozdítja a könyvtári rendszeren belül eddig öntevékenyen megvalósított rendszerszerű szolgáltatások színvonalának emelését.” – de ezt fontosnak tartjuk kiterjeszteni a nem nyilvános könyvtárakra is!

Csak akkor látjuk megvalósulni a hozzájárulást a köznevelés eredményességéhez, ha az egész könyvtári rendszer, ezen belül kiemelten a nyilvános könyvtárak *egyenrangú partnerként* működnek együtt az oktatási intézményekkel és azok könyvtáraival.

Konkrét észrevételeink általában a rendelettervezettel kapcsolatban:

- Intézménytípusonként meghatározza a kiemelt feladatokat, azonban a megvalósítás módjáról nem rendelkezik konkrétan, nem rendel hozzá konkrét lépéseket, a hogyanról nem rendelkezik. Így megvan az a veszély, hogy egyes országos intézmények eltérő gyakorlatot fognak követni, ami megint az egységes, közös működés ellen hathat.

---

¹ Az emberi erőforrások minisztere .../2014. (...) EMMI rendelete az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól, Bp., EMMI, 2014.01.14., 5 p., URL: Utolsó letöltés: 2014.01.31.

- A másik nagyon nagy veszélyt általában abban látjuk, hogy a hatásvizsgálati részben nem látunk a feladatok ellátására biztosított megemelt összegeket. A kulturális intézmények költségvetése, személyi állománya olyan minimumon van jelenleg, hogy az előírt feladatokat véleményünk szerint így nem fogják tudni ellátni, vagy nem az elvárt szinten látják majd el.
- Nem értünk egyet az előterjesztés következő megállapításával:” A rendeletben kiemelt feladatként meghatározott tevékenységeket mind az országos szakkönyvtárak, mind az állami egyetemi könyvtárak jelenleg is végzik, ezért a kiemelt feladatok meghatározásának költségvetési vonzata nincs.” Példaként említhetjük a módszertani segítséget, támogatást, tanfolyamok tartását, melyek szintén pénzbe kerülnek.

A rendeletervezet konkrét pontjaihoz javaslataink, észrevételeink:

2.. Az országos múzeum és országos szakmúzeum kiemelt feladatainak ellátása

2. § f koordinálja a gyűjtőkörébe tartozó kulturális javak digitalizálását, központi online adatbázisok kiépítését.

Kérdéseink:

- Hogyan fogja ezt megvalósítani, hogyan segíti elő?
- Milyen erőforrásokkal (anyagi és emberi) fogja támogatni a közreműködőket – gondolunk itt elsősorban az iskolai könyvtárak iskolatörténeti gyűjteményeire, melyek egyediek, speciálisak, csak az adott helyen keletkeztek és elérhetők, ugyanakkor a nemzeti szellemi vagyonszervei részei kellene, hogy legyenek...

5. § Az 1. § (2) bekezdés *f*) pontja szerinti kiemelt feladata ellátása érdekében a múzeum

- a) részt vesz a köznevelési tartalomfejlesztésekben, beleértve a kerettantervi szabályozást is, továbbá a formális, non-formális és informális képzésekben,
- b) fogadó szervezetként részt vesz az iskolai közösségi szolgálat teljesítésében, - *ezt támogatandónak tartjuk!*
- c) valamint részt vesz az iskolai tehetséggondozás és felzárkóztatás céljainak megvalósításában.

Kérdéseink:

- Hogyan, milyen keretek között fog ez megvalósulni? Ki lesz a felelőse?
- A könyvtáraknak miért nincsenek ilyen könyvtár-pedagógiai feladataik? Az olvasóvá nevelés és a könyvtárhasználóvá nevelés, a digitális kompetenciák fejlesztése ezt igényelné.

4. A nemzeti könyvtár kiemelt feladatainak ellátása

7. § (1) A nemzeti könyvtár kiemelt feladata keretében

- a) szervezi a nemzeti gyűjtőkörű könyvtár és az országos szakkönyvtárak együttműködését a nemzeti bibliográfia elkészítése érdekében,
- b) lehetővé teszi a nemzeti bibliográfiai leírások díjmentes felhasználását a könyvtárak számára,

Kérdéseink:

- Hogyan, milyen keretek között szervezi? Kinek mi a kötelezettsége és jogai? Hogyan oszlanak meg a költségek? Ki fogja finanszírozni?

- Nem szól a rendeletervezet a bibliográfiai leírások díjmentes felhasználásának megvalósítási módjáról és nem egyértelmű, hogy a nem nyilvános könyvtárak számára is elérhető-e ez a szolgáltatás? Milyen formátumban? Kompatibilis lesz-e pl. az iskolai könyvtárakban használatos szoftverekkel?

g) kidolgozza a könyvtárak számára az országos könyvtári elektronikus dokumentumok hozzáférhetővé tételére vonatkozó stratégia irányait és elkészíti a módszertani útmutatóját,

h) kidolgozza a kulturális örökség részét képező magyar internet oldalak archiválásának a szakmai koncepcióját, előkészíti és működteti az archívumot,

i) nyilvántartást vezet a könyvtárak által bejelentett elektronikus dokumentumokról és archiválja, szükség esetén helyreállítja a beküldött elektronikus másolatokat, valamint

j) koordinálja a muzeális dokumentumok országos nyilvántartásának megvalósítását és felügyeli a nyilvántartás megvalósításában résztvevő könyvtárak tevékenységét

Kérdéseink:

- Hogyan, milyen keretek között szervezi? Kinek mi a kötelezettsége és jogai? Hogyan oszlanak meg a költségek? Ki fogja finanszírozni?

5. Az országos szakkönyvtár és az egyetemi könyvtár kiemelt feladatainak ellátása

Javasoljuk, hogy a könyvtári rendszert erősítendő a 8.§ (2) bekezdést egészítsék ki az alábbi ponttal, feladattal:

k) módszertani és koordinációs feladatokat végez a szakterületén működő nem országos szakkönyvtárak számára

7. A nyilvános könyvtárak együttműködési kötelezettsége

10. § (1) A kiemelt feladatok megvalósítása érdekében a nyilvános könyvtár együttműködik az 1. § (1) bekezdés *b)-d)* pontja szerinti könyvtárral.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt kötelezettsége teljesítése során a nyilvános könyvtár

a) figyelembe veszi a nemzeti bibliográfiai leírásokat, amelyek használatát számára a nemzeti könyvtár a 7. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint lehetővé teszi,

Ennek kapcsán hiányoljuk, hogy a nem nyilvános könyvtárak együttműködési kötelezettségére nem terjed ki a rendelet, így kimaradnak az egyértelmű jogi szabályozásból.

Javasoljuk, hogy legalább néhány kiemelt feladattal kapcsolatban legyen előírás a nem nyilvános könyvtárak számára is az együttműködés. Pl.:

a) minőségi gyűjteményfejlesztést folytat,

bibliográfiai információt szolgáltat az állományában meglévő egyedi hungarikumokról

Ez fontos lehet a muzeális és az iskolatörténeti, helytörténeti források számbavétele során.

Köszönjük, hogy kikérték Egyesületünk véleményét! Reméljük javaslatainkkal segítettük az Önök munkáját és szolgáltuk a könyvtárügyet.

További sikeres munkát kívánunk, tisztelettel:

Budapest, 2014. január 31.

Szakmári Klára
elnök, az elnökség nevében

<http://www.ktep.hu>

<http://konyvtarostanar.wordpress.com/>